Lietas arhīva Nr. C-3666-19/27
ECLI:LV:ZRT:2019:0919.C33287519.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Dobelē 2019. gada 19.septembrī

Zemgales rajona tiesa
tiesnese R. Krasovska,
protokolē tiesas sēžu sekretāre S. Baumane,
piedaloties prasītāja pārstāvim /pers. C/ un atbildētājam /pers. D/, atbildētāja pilnvarotajam pārstāvim /pers. E/
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks" prasībā pret /pers. D/, par dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas maksas un saņemto pakalpojumu maksājumu parāda piedziņu,

Aprakstošā daļa

[1] 2019. gada 15. februārī sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks" (turpmāk tekstā – prasītāja) cēla prasību tiesā pret /pers. D/ (turpmāk tekstā – atbildētājs) par dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas maksas un saņemto pakalpojumu maksājumu parāda piedziņu.

[2] Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājas (pirms reorganizācijas Rīgas pašvaldības uzņēmums bezpeļņas organizācija namu pārvalde "Pļavnieku nami"), pārvaldīšanā, saskaņā ar Rīgas domes lēmumu Nr. 3291 "Par dzīvojamo māju pārvaldīšanas līguma projektu apstiprināšanu un atsevišķu Rīgas domes lēmumu atzīšanu par spēku zaudējušiem" (2011. gada 5. jūlija Dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgums Nr. RD — 11 — 910 — lī, atrodas dzīvojamā māja /adrese/(turpmāk — dzīvojamā māja).

[2.1] Pamatojoties uz Zemesgrāmatas izdruku, laika posmā no 2007. gada 2. janvāra līdz 2013. gada 19. aprīlim, īpašuma tiesības uz dzīvokli Nr. 19, /adrese/, Rīgā bija reģistrētas atbildētājam.

[3] Starp pusēm netika noslēgts Dzīvojamo mājas uzturēšanās un apsaimniekošanas līgums.

[4] Prasītāja vienmēr un pilnā apmērā izpildīja savas saistības pret atbildētāju, rēķini atbildētājam tika sūtīti pastāvīgi, nekādi šķēršļi lietot savā īpašumā esošās telpas nav likti, taču atbildētājs nav sedzis pārvaldīšanas izdevumus un, nav norēķinājies par saņemtiem komunālajiem pakalpojumiem, kā rezultātā radies maksājumu parāds.

[4.1] Pamatojoties uz izrakstītiem rēķiniem un piedzenamās summas aprēķinu atbildētāja parāds par dzīvojamās mājas uzturēšanu, apsaimniekošanu un saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem, sāka veidoties no 2008. gada 1. jūlija līdz 2013. gada 19. aprīlim, kuru veido kopējo prasības summu: pamatparāds 3515,02 *euro*; likumiskie procenti 1310,10 *euro*; pavisam kopā: 4825,12 *euro*.

Likumiskie procenti ir aprēķināti saskaņā ar Civillikuma 1759., 1765. panta nosacījumiem par periodu no 2012. gada 10. jūlija līdz 2018. gada 1. decembrim.

[4.2] Prasītājs informē, ka 2012. gada 17. aprīļa ir vērsies atbildētāju ar prasību par parāda piedziņu brīdinājuma kārtībā, bet saņemts atteikums.

[5] Mediācija strīda risināšanai pirms vēršanās tiesā nav izmantota, un prasītāja nevēlas mediāciju izmantot tiesas procesa laikā.

[6] Pamatojoties ar Civillikuma 863., 1071., 1587., 1716., 1759., 1765. panta, Dzīvokļa īpašuma likuma 10. panta., likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50. panta septīto daļu, Ministru kabineta noteikumu Nr. 1014 "Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu" un Ministru kabineta noteikumiem Nr. 1013 "Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu", Civillikuma 1., 23., 24., 26., 33., 34., 41. panta pirmo daļu, 128., 129., lūdz tiesu:

[6.1] piedzīt par labu SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" reģistrācijas Nr. 40103362321 no /pers. D/, personas kods /personas kods/ pārvaldīšanas, apsaimniekošanu un saņemtiem komunāliem pakalpojumu maksu pamatparādu 3515,02 *euro* (par laika periodu no 01.07.2008. līdz 19.04.2013), un likumiskos procentus 1310,10 *euro* (par laika periodu no 10.07.2012. līdz 01.12.2018.), kopā 4825,12 *euro*, kā arī valsts nodevu 427,64 *euro*, un tiesāšanās izdevumus 3,20 *euro*, kopā 430,84 *euro*.

[6.2] Noteikt prasītājai tiesības saņemt līdz sprieduma izpildei 6% (sešus) likumiskos procentus gadā no pamatparāda summas.

[7] 2019. gada 25. martā tiesā saņemts atbildētāja paskaidrojums, kurā norādīts, ka prasību neatzīst.

[7.1] Paskaidro, ka atbildētājam piederošais dzīvokļa īpašums /adrese/, Rīga (turpmāk — dzīvokļa īpašums) nonāca īpašumā 2007. gada 2. janvārī līdz ar ierakstu Zemesgrāmatā. Uzreiz pēc dzīvokļa iegūšanas īpašumā tas tika patapināts /pers. F/, ar kuru bija mutiska vienošanās, ka /pers. F/ segs visus komunālos maksājumus. Pēc Dzīvokļa īpašuma pārdošanas izsolē atbildētājs netika informēts par parāda pastāvēšanu pret prasītāju. Par šāda parāda esību atbildētājs uzzināja tikai pēc tiesas 2019. gada 25. februārī izsūtītās vēstules.

[7.2] Atbildētājs vērš tiesas uzmanību uz apstākli, ka pēc lietas materiāliem, ko prasītājs ir iesniedzis tiesai, kā arī pēc situācijas, ka par parāda pret prasītāju esību atbildētājs uzzināja tikai no 2019. gada 25. februāra vēstules, izriet, ka prasītājs par parādu ir sācis interesēties tikai 6 gadus pēc tam, kad atbildētāja īpašumtiesības uz dzīvokļa īpašumu ir izbeigušās.

[7.3] Ņemot vērā to, ka prasītājs nama apsaimniekošanas pakalpojumus bija sniedzis savas komercdarbības ietvaros un to, ka šāda veida darbības ir uzskatāmas par komercdarījumu saskaņā ar Komerclikuma 388. pantu, pamatojoties uz Komerclikums 406. pantu, kas nosaka, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā un to, ka prasītāja par šo parādu nav likusies zinis 6 gadu, atbildētājs lūdz tiesu noraidīt SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" prasības pieteikumu pret /pers. D/ par parāda piedziņu.

[8] Prasītāja pārstāvis tiesas sēdē prasību uzturēja uz prasības pieteikumos noradītajiem apstākļiem un norādītajā apjomā.

[9] Atbildētājs tiesas sēdē uzturēja savus paskaidrojumos pausto viedokli un norādīja uz noilguma iestāšanos šai prasībai.

Motīvu daļa

[10] Tiesa, iepazinusies ar prasībā izklāstītajiem apstākļiem un atbildētāja paskaidrojumiem, pārbaudījusi un novērtējusi iesniegtos pierādījumus, uzklausījusi puses tiesas sēdē, atzīst, ka prasība nav pamatota un noraidāma.

[11] 2018. gada 16. jūlija Uzņēmumu reģistra izziņa Nr. 7-3-111956 (lietas 24. lapa) apstiprina, ka 2010. gada 29. decembrī notikusi

reorganizācija, apvienojot komercsabiedrības, tajā skaitā Rīgas pašvaldības SIA "Pļavnieku nami", un izveidojot SIA "Rīgas namu pārvaldnieks". Atbilstoši Komerclikuma 335. panta piektās daļas noteikumiem, apvienošanas gadījumā pievienojamās sabiedrības tiesības un saistības pāriet iegūstošajai sabiedrībai.

[12] Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja parādu par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, uzturēšanu un saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem 3515,02 *euro* apmērā par laika periodu no 2008.gada 1.jūlija līdz 2013.gada 19.aprīlim, kā arī likumiskos nokavējuma procentus 1310,10 euro apmērā par laika posmu no 2012. gada 10.jūlija līdz 2018. gada 1.decembrim.

[12.1] Atbildētājs neapstrīd Dzīvokļa īpašuma likumā noteikto dzīvokļa īpašnieka pienākumu norēķināties ar apsaimniekotāju par mājas apsaimniekošanu un pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu, bet savus iebildumus uz celto prasību pamato ar ierunu par noilguma iestāšanos atbilstīgi Komerclikuma 406. pantam.

[12.2] Prasītāja iebildumus par to, ka prasībai ir iestājies noilgums, neatzīst par pamatotiem, norādot, ka attiecībā uz prasītāju nav piemērojams Komerclikumā paredzētais noilguma termiņš, jo prasītāja veic tam pašvaldības deleģēto funkciju, nevis nodarbojas ar komercdarbību peļņas gūšanas nolūkā.

Ņemot vērā atbildētāja ierunu uz noilguma iestāšanos un prasītājas pretargumentus, tiesai vispirms jāpārbauda, vai prasītāja atzīstama par komersantu Komerclikuma 1. panta pirmās un otrās daļas izpratnē un, vai uz prasītāju attiecināms Komerclikuma 406. pantā noteiktais noilguma termiņš.

[13] Saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 14. panta pirmās daļas 1., 2. punktu un trešo daļu, pašvaldībām, pildot savas funkcijas, likumā noteiktajā kārtībā ir tiesības veidot pašvaldību iestādes, dibināt biedrības vai nodibinājumus un kapitālsabiedrības; iegūt un atsavināt kustamo un nekustamo mantu, privatizēt pašvaldības īpašuma objektus, slēgt darījumus, kā arī veikt citas privāttiesiska rakstura darbības. Savu funkciju izpildes nodrošināšanai likumā noteiktajos gadījumos pašvaldības izdod saistošus noteikumus.

[13.1] Likuma "Par pašvaldībām" 15. panta ceturtā daļa noteic, no katras autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai vai citai publiskai personai. Pārvaldes uzdevuma deleģēšanas kārtību, veidus un ierobežojumus nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums.

[13.2] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40. panta pirmā daļa un 41. panta pirmās daļa nosaka, publiska persona var deleģēt privātpersonai un citai publiskai personai (turpmāk — pilnvarotā persona) pārvaldes uzdevumu, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk. Publiska persona var deleģēt pārvaldes uzdevumus, kuru izpilde ietilpst šīs publiskās personas vai tās iestādes kompetencē. Deleģējot pārvaldes uzdevumus, par funkcijas izpildi kopumā atbild attiecīgā publiskā persona.

Tā kā likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50. panta septītā daļa uzliek Rīgas pilsētas pašvaldībai veikt konkrēto funkciju, tad Rīgas pilsētas pašvaldība šo funkciju izpildi nodevusi prasītājai.

[13.3] Rīgas dome saskaņā ar tās 2011. gada 1. marta saistošo noteikumu Nr. 114 "Rīgas pilsētas pašvaldības nolikums" 3. pielikuma "Kapitālsabiedrības (ar Rīgas pilsētas pašvaldības 100 % ieguldījumu pamatkapitālā), kuras izveidotas Rīgas pilsētas pašvaldības funkciju izpildes nodrošināšanai un komercdarbības veikšanai saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu" 2. punktu (*redakcijā no 2012. gada 1. jūnija*) noteikts, ka pašvaldības īpašumā, valdījumā un pārvaldīšanā esošo dzīvojamo māju pārvaldīšana un apsaimniekošana, tām piegulošo teritoriju labiekārtošana un sanitārās tīrības nodrošināšana, komunālo pakalpojumu organizēšana šo māju iedzīvotājiem (ūdensapgāde un kanalizācija, siltumapgāde, sadzīves atkritumu apsaimniekošana), veicot publiskas personas komercdarbību nozarē, kurā tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu, – SIA „Rīgas namu pārvaldnieks".

[13.4] No Lursoft datu bāzes redzams, ka SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" darbības veids ir nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata.

[14] Saskaņā ar Komerclikuma 1. panta pirmo daļu komersants ir komercreģistrā ierakstīta fiziskā persona (individuālais komersants) vai komercsabiedrība (personālsabiedrība un kapitālsabiedrība). Minētā panta otrā daļa nosaka komercdarbība ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants. Komercdarbība ir viens no uzņēmējdarbības veidiem.

Saskaņā ar Komerclikuma 1. panta trešo daļu saimnieciskā darbība ir jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību.

Komerclikuma 2. pants noteic, ja komersants ir ierakstīts komercreģistrā, nav pieļaujama ieruna par to, ka saimnieciskā darbība, kas veikta, izmantojot komercreģistrā ierakstīto firmu, nav komercdarbība.

[14.1] Tiesību doktrīnā atzīts: „(..) ja komersants, izmantojot savu firmu, ir noslēdzis darījumu, kurš atbilst saimnieciskās darbības pazīmēm, viņš nevar celt ierunu, ka tā nav bijusi viņa komercdarbība. Tomēr, ja darbība neatbilst saimnieciskās darbības pazīmēm, tad to arī nevar neuzskatīt par komercdarbību (piemēram, dāvinājums (..) *(sk. Strupišs A. Komerclikuma komentāri. A daļa. Komercdarbības vispārīgie noteikumi, Rīga, SIA "A. Strupiša juridiskais birojs", 2003, 29. lpp.).*

[14.2] Saskaņā ar Komerclikuma 388. pantu komercdarījumi ir komersanta tiesiskie darījumi, kas saistīti ar komercdarbību. Komerclikuma 389. pants noteic, ja darījums ir komercdarījums tikai vienam no darījuma dalībniekiem, šā likuma noteikumi par komercdarījumiem ir vienlīdz piemērojami arī pārējiem darījuma dalībniekiem, ciktāl normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi.

Prasītājai, apsaimniekojot dzīvojamo māju saskaņā ar 2011. gada 5. jūlija dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgumu Nr. RD-11-910-lī (lietas 8.-12.lapa) un saņemot no dzīvokļu īpašniekiem maksu par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu un maksu par dzīvokļos saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem, ir veikusi saimniecisko darbību Komerclikuma 1. panta trešās daļas izpratnē, jo pakalpojumi dzīvokļu īpašniekiem netiek sniegti bez atlīdzības.

Tādējādi tiesa atzīst, ka prasītāja, realizējot tai deleģētās tiesības un pienākumus, veikusi komercdarbību un tiesiskajās attiecībās ar atbildētāju rīkojusies kā komersants.

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā nav konstatēti apstākļi, kas liegtu piemērot Komerclikuma normas strīdus tiesiskajām attiecībām. Turklāt nedz Komerclikums, nedz speciālo tiesību normas nenoteic, ka, gadījumā, ja komersants veic tam pašvaldības deleģēto funkciju, Komerclikuma noteikumi attiecībās ar patērētājiem nav piemērojami.

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru, proti, ka sniedzot apsaimniekošanas pakalpojumus namu pārvaldnieks veic komercdarbību (*Augstākās tiesas Senāta 2011. gada 28. septembra spriedums lietā Nr. SKC – 232/2011, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016. gada 10. augusta spriedums lietā Nr. C24174015, 2016. gada 11. oktobra spriedums lietā Nr. CA-3573-16/20, Zemgales apgabaltiesas 2016. gada 27. oktobra spriedums Nr. C10066713, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017. gada 7. jūnija spriedums lietā Nr. C31432214; Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017. gada 26. oktobra spriedums lietā Nr. C29385216*).

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka, izšķirot strīdu jautājumā par noilguma termiņa iestāšanās, ir piemērojamas Komerclikuma normas.

[15.1] Komerclikuma 406. pantā noteikts, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst trīs gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš. Saskaņā ar Komerclikuma Pārejas noteikumu 15. punktu šī likuma "D" daļa, kurā ir iekļauts 406. pants, stājās spēkā 2010. gada 1. janvārī.

Komerclikuma Pārejas noteikumu 16. punkts īpaši nosaka, ka, ja šā likuma "D" daļas spēkā stāšanās dienā Civillikumā vai citā likumā noteiktais

noilguma termiņš nav notecējis, bet šā likuma "D" daļa nosaka īsāku noilguma termiņu, piemērojams šā likuma "D" daļā noteiktais noilguma termiņš, kurš skaitāms no 2010. gada 1. janvāra. Ja pēc šāda aprēķina noilguma termiņš iznāk garāks par līdzšinējo noilguma termiņu, noilguma termiņš izbeidzas tajā dienā, kad tas būtu notecējis saskaņā ar Civillikumu vai citu normatīvo aktu.

[16] Prasītāja laika posmā no 2008.gada 1.jūlija līdz 2013.gada 19.aprīlim apsaimniekoja atbildētājam piederošo dzīvokli, kad atbildētāja īpašuma tiesības izbeigušās (lietas 15.lapa).

[16.1] Ar lietas materiāliem pievienoto 2013. gada 14.marta rēķinu apstiprinās, ka personai /pers. F/ izrakstīts rēķins par komunāliem pakalpojumiem (*lietas 18.lapa*).

[16.2] Prasītāja nav pievienojusi citus tieši atbildētājam izrakstītus rēķinus, kas pierādītu noilguma pārtraukumu, līdz ar to tiesa atzīst, ka prasītāja nav veikusi neviena rēķina piegādi atbildētājam, lietā nav arī neviena brīdinājuma tieši atbildētājam norēķināties par parādu, lietā tam nav iesniegti pierādījumi. Līdz ar to pēdējais termiņš prasības celšanai bija 2016. gada 19.aprīlis.

[16.3] Prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, ka līdz 2016. gada 19.aprīlim būtu jebkādā veidā atbildētājam atgādinājusi gan par apsaimniekošanas, gan zemes nomas parādu, kas būtu pamats uzskatīt, ka pārtraukts noilgumu. Šādus pierādījumus prasītāja neiesniedza arī pēc tam, kad atbildētājs savos rakstveida paskaidrojumos izteica ierunu uz noilguma iestāšanos, kas ir pamats atzīt, ka prasītāja atbildētāju nav aicinājusi nokārtot parādsaistības.

Prasība šajā lietā celta 2019. gada 15.februārī, tātad pēc 2016. gada 19.aprīļa, kad iestājies trīs gadu noilguma termiņš.

[17] Civillikumā paredzēti gadījumi, kas aptur noilgumu (1898. pants) vai to pārtrauc (1902., 1904.-1906. pants), bet šo apstākļu esamība atbilstoši vispārīgam principam jāpierāda tiesīgajai personai, šajā gadījumā prasītājai.

Lietā nav iesniegti pierādījumi par apstākļiem, kas saskaņā ar Civillikuma 1898. pantu būtu par pamatu noilguma termiņa pagarināšanai (tā sākuma atlikšanai vai tecējuma apturēšanai), un tiesa šādus apstākļus nesaskata. Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis atzina, ka atbildētājam nav tikuši sūtīti atgādinājumi, kas pārtrauktu noilgumu, nākamais solis bijusi prasības celšana tiesā.

Ievērojot komercdarījumiem noteikto prasības noilguma termiņu, secināms, ka prasības pieteikums tiesā iesniegts pēc noilguma iestāšanās.

[18] Civillikuma 1910. pants noteic, ka ar noilguma termiņa notecējumu izbeidzas nevien prasības tiesība, bet arī pati saistību tiesība. Tādēļ noilgušu prasījumu nevar izlietot arī kā ierunu, piemēram, ieskaitam.

Judikatūrā nostiprināta atziņa, ja, izskatot lietu pēc būtības, tiesa konstatē, ka ir iestājies civiltiesību normās noteiktais noilgums, tad tai jāpārbauda vienīgi jautājumus par noilguma apturēšanu vai pārtraukšanu, bet nav jāskaidro faktiskie apstākļi un jāvērtē pierādījumi, jo noilgums ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai (*sk. Augstākās tiesas Senāts 2010. gada 21. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKC-100/2010*).

Šādos apstākļos, konstatējot, ka prasījumam ir iestājies noilgums, tiesa atzīst, ka prasība noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz iepriekš minēto un, saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 39., 41., 97., 185., 190., 195. pantu, tiesa

nosprieda

SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" reģistrācijas Nr. 40103362321, prasību pret /pers. D/, personas kods /personas kods/, par parāda piedziņu noraidīt pilnībā.

Spriedumu var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā 20 dienu laikā, apelācijas sūdzību iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese R. Krasovska